

Mladá veda

Young Science

**Remeselníci pracujúci so sklom
v období raného novoveku**

Informačné systémy v systéme zdieľaných bicyklov

**Vlády SR a vývoj starobného dôchodkového
sporenia na Slovensku**

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 2, ročník 8., vydané v decembri 2020

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Aponiovská knižnica, Oponice. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE SLOVENSKA V KONTEXTE GLOBÁLNEJ KONKURENCIESCHOPNOSTI

BUSINESS ENVIRONMENT OF SLOVAKIA IN THE CONTEXT OF GLOBAL
COMPETITIVENESS

Veronika Čabinová¹, Renáta Fedorčíková², Slávka Molčanová²

Veronika Čabinová aktuálne pôsobí ako odborná referentka na Referáte pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality Prešovskej univerzity v Prešove. Publikáčna činnosť autorky je zameraná na problematiku viackriteriálnych koncepcií hodnotenia a riadenia podnikovej výkonnosti i efektívnosti, finančno-ekonomickú analýzu, finančný manažment, podnikovú ekonomiku, moderné manažérske nástroje riadenia podniku či medzinárodné hodnotenie konkurencieschopnosti krajín. Renáta Fedorčíková je externou doktorandkou na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojej dizertačnej práci rieši problematiku empirickej analýzy v oblasti manažmentu a controllingu rizík podnikania v SR a jej využitie pri zvyšovaní výkonnosti. Vo svojej publikačnej činnosti sa autorka venuje taktiež oblasti hodnotenia efektívnosti a konkurencieschopnosti podnikateľských subjektov. Slávka Molčanová je študentkou 1. ročníka magisterského stupňa na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove.

Veronika Čabinová currently works as a specialist officer at the Department for Development, Informatization and Quality Assessment of the University of Prešov in Prešov. The author's publishing activity is focused on the issue of multicriteria concepts of evaluation and management of business performance and efficiency, financial and economic analysis, financial management, business economics, modern management tools of business management and international evaluation of the competitiveness of countries. Renáta Fedorčíková acts as an external PhD. student at the Faculty of Management, University of Prešov in Prešov. In his dissertation addresses the issue of empirical analysis in the field of management and risk controlling in the Slovak Republic as well as its use to increase performance. In her publishing activities, the author also focuses on evaluating the

¹ Adresa pracoviska: Mgr. Veronika Čabinová, PhD., Prešovská univerzita v Prešove, Rektorát, Referát pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality, Ul. 17. novembra 15, 080 01 Prešov
E-mail: veronika.cabinova@unipo.sk

² Adresa pracoviska: Ing. Renáta Fedorčíková, Bc. Slávka Molčanová, Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta manažmentu, Katedra financií, Konštantínova 16, 080 01 Prešov
E-mail: renafedorcikova@gmail.com, slavka.molcanova@smail.unipo.sk

effectiveness and competitiveness of business entities. Slávka Molčanová is a student at the Faculty of Management of the University of Prešov in Prešov (1st year, master degree).

Abstract

The paper is focused on the evaluation of the business environment in Slovakia. The main aim of the paper is to evaluate the development and current state of the Slovak business environment on the basis of selected world-renowned multicriteria indices (Global Competitiveness Index GCI, World Competitiveness Index WCI and Doing Business Index DBI) and to identify the competitiveness and attractiveness of the country for domestic and foreign investors in the period 2009 to 2019. The authors focused on the evaluation of Slovakia within the world as well as the V4 countries. In order to fulfill the aim of paper, logical methods such as analysis, synthesis, comparison and induction were applied. The data were drawn from available online annual reports and yearbooks of the indices we analyzed. The quality of the Slovak business environment was best rated in the case of the DBI index. Overall, our country gained the worst position in the GCI index rankings. As the GCI and WCI indices are not primarily focused on assessing the quality of the exclusively business environment but the overall level of competitiveness of the country (all its components, not only business environment), Slovakia's significantly better position in the DBI index can be considered a very positive result.

Key words: enterprise, business environment, competitiveness, index of competitiveness

Abstrakt

Príspevok je zameraný na hodnotenie kvality podnikateľského prostredia Slovenska. Jeho hlavným cieľom je na základe vybraných 3 svetovo uznávaných multikriteriálnych indexov (Globálny index konkurencieschopnosti GCI, Svetový index konkurencieschopnosti WCI a Index podnikania DBI) zhodnotiť vývoj a aktuálny stav slovenského podnikateľského prostredia, jeho konkurencieschopnosť a atraktívnosť pre domácich i zahraničných investorov v období rokov 2009 až 2019. V príspevku sme upriamili pozornosť na hodnotenie Slovenska v rámci všetkých krajín sveta a rovnako aj v rámci krajín V4. Aplikované boli logické metódy ako analýza, syntéza, komparácia a indukcia. Dáta sme čerpali z dostupných on-line výročných správ, reportov a ročeniek nami analyzovaných indexov. Kvalita slovenského podnikateľského prostredia bola za posledných jedenásť rokov najlepšie ohodnotená v prípade DBI indexu, celkovo najhoršie postavenie získala naša krajina v rebríčkoch GCI indexu. Keďže indexy GCI a WCI nie sú výhradne zamerané na hodnotenie kvality podnikateľského prostredia ale celkovej úrovne konkurencieschopnosti krajiny, výrazne lepšie postavenie Slovenska v rebríčku DBI indexu hodnotíme pozitívne.

Kľúčové slová: podnik, podnikateľské prostredie, konkurencieschopnosť, index konkurencieschopnosti

Úvod

Riešenie problematiky týkajúcej sa podnikateľského prostredia krajín patrí k často diskutovaným témam. Kvalitné podnikateľské prostredie vytvárajúce podmienky na dlhodobu udržateľné dosahovanie ekonomického rastu je základným predpokladom rozvoja podnikania

a zvyšovania konkurencieschopnosti ekonomiky krajiny v medzinárodnom meradle. Zvyšovanie jeho kvality a podpora rozvoja podnikateľského prostredia nepochybne prispieva k zvyšovaniu životnej úrovne obyvateľstva, rastu hrubého domáceho produktu, posilňovaniu pozitívneho imidžu krajiny, prilákaniu nových potenciálnych investorov a pod. V posledných rokoch vzniklo v rozličných krajinách množstvo organizácií, ktoré kvalitu podnikateľského prostredia kvantifikujú a detailne hodnotia. Okrem toho zostavujú rebríčky ekonomík a porovnávajú postavenie príslušnej krajiny v danom časovom úseku. Aká je však situácia na Slovensku? Je podnikateľské prostredie našej krajiny dostatočne kvalitné a rozvinuté, alebo výrazne zaostáva za podnikateľsky najatraktívnejšími krajinami sveta?

Nadväzujúc na vyššie uvedené fakty, cieľom príspevku je na základe medzinárodne uznávaných multikriteriálnych indexov (Globálny index konkurencieschopnosti GCI, Svetový index konkurencieschopnosti WCI a Index podnikania DBI) zhodnotiť vývoj a aktuálny stav slovenského podnikateľského prostredia, jeho konkurencieschopnosť a atraktivnosť pre domácich i zahraničných investorov v období rokov 2009 až 2019.

Teoretické východiská skúmanej problematiky

V rámci tejto časti príspevku sme popísali štruktúru podnikateľského prostredia a následne sa zamerali na problematiku hodnotenia konkurencieschopnosti podnikov na globálnej úrovni, kde sme charakterizovali prístupy vybraných svetovo uznávaných inštitúcií.

Definícia a význam podnikateľského prostredia

Podnikateľské prostredie možno charakterizovať ako všetko to, čo daný podnik obklopuje. Do podnikateľského prostredia zahŕňame aj všetky hospodárske, právne, politické, inštitucionálne, technologické, etické a kultúrne podmienky, v ktorých sa uskutočňuje podnikateľský proces, t. j. budovanie podnikov ako aj realizácia ich podnikateľských aktivít. V súčasnosti sa podnikateľské prostredie skladá z legislatívy Európskej Únie (EÚ) a 27 členských krajín EÚ. Veľmi dôležité pre podnikateľov je, aby legislatíva EÚ, ktorá vytvára rámec pre podnikateľské prostredie v celej EÚ, spĺňala základnú požiadavku, a to odstraňovať bariéry pre pohyb 4 základných ekonomických slobôd – slobody pohybu, pracovných síl, tovaru a kapitálu služieb (Klamová 2020). Ako uvádza Toppr (2020), zo strategického hľadiska je analýza podnikateľského prostredia rozhodujúca na dosiahnutie cieľov organizácie. Podniky si najímajú poradenské firmy špecializované na strategickú analýzu, aby preskúmali súčasnú situáciu v tomto prostredí s cieľom porozumieť dynamike prostredia. Tieto štúdie vo všeobecnosti identifikujú potenciálne hrozby a príležitosti, ktoré by spoločnosť mala zahrnúť do svojho strategického plánovania, aby dosiahla svoje ciele. Nakoniec by spoločnosti mali zostať dostatočne flexibilné, aby sa prispôbili náhlým zmenám v podnikateľskom prostredí. Táto schopnosť prispôbiť sa zabezpečí prežitie spoločnosti aj v najhorších obchodných scenároch. Podnikateľské prostredie predstavuje hrozby, ako aj príležitosti pre akékoľvek podnikanie. Dobrý obchodný manažér nielen identifikuje a vyhodnotí prostredie, ale tiež reaguje na tieto vonkajšie sily. Dôležitosť podnikateľského prostredia sa dá podľa hore uvedeného autora pochopiť pomerne jednoducho, ak vezmeme do úvahy tieto skutočnosti:

- **Umožňuje identifikovať obchodné príležitosti** – všetky zmeny nie sú negatívne. Ak sú správne pochopené a vyhodnotené, môžu stať za úspechom firmy. Je dôležité zmenu identifikovať a využiť ju ako nástroj na riešenie problémov v podnikaní.
- **Pomáha pri využívaní užitočných zdrojov** – starostlivé monitorovanie podnikateľského prostredia pomáha pri získavaní užitočných zdrojov potrebných pre podnikanie – tieto zdroje sleduje a efektívne transformuje na tovary a služby.
- **Zvládanie zmien** – podnik si musí byť vedomý prebiehajúcich zmien v podnikateľskom prostredí, či už ide o zmeny požiadaviek zákazníkov, nové trendy, nové vládne politiky či technologické zmeny.
- **Pomoc pri plánovaní** – je na rozhodnutí podniku, akým plánom by sa mal podnik riadiť do budúcnosti, aby vyriešil problém či využil príležitosť. Po analýze predložených zmien môže podnik zaradiť plány na ich vyrovnanie pre bezpečný budúci chod firmy.
- **Pomáha zlepšovať výkon** – podniky, ktoré dôkladne monitorujú svoje prostredie, sa dokážu lepšie prispôsobiť vonkajším silám, prežiť na trhu či zlepšiť svoj výkon.

Za kvalitné prostredie pre podnikanie považujeme stav, kedy štát primeranými nástrojmi podporuje podnikanie a formuje podmienky pre dlhodobu udržateľné dosahovanie ekonomického rastu, no taktiež stav, kde existuje jednoduchá a zrozumiteľná administratíva a účinne funguje štátna a verejná správa. Každý štát má svoje charakteristické prostredie pre daný odbor podnikania, a to už priaznivé alebo nepriaznivé. Existujú faktory, ktoré majú vplyv na podnikateľské prostredie, a to bez ohľadu na predmet podnikania či veľkosť podniku. Patria k nim napr. počet obyvateľov, dôchodky obyvateľov, rozloha a poloha štátu, životná úroveň, susediace štáty, školstvo, dostupnosť finančných prostriedkov, dopravná infraštruktúra, spoločenské hodnoty a pod. (Chapčáková, Hečková, Huttmanová 2013).

Konkurencieschopnosť ako faktor hodnotenia podnikateľského prostredia

V súčasnosti existuje niekoľko definícií globálnej konkurencieschopnosti. Svetové ekonomické fórum, ktoré od roku 1979 hodnotí konkurencieschopnosť krajín na medzinárodnej úrovni, ho definuje ako súbor inštitúcií, politík a faktorov určujúcich úroveň produktivity krajiny. Konkurencieschopné hospodárstvo je produktívne, pričom produktivita je podstatným prvkom rastu a úrovne príjmov. Zvyšujúca sa konkurencieschopnosť krajiny v zásade prispieva k rastúcej prosperite (Cann 2016). Scott a Lodge posunuli zameranie konkurencieschopnosti na úroveň krajiny, pričom konkurencieschopnosť definujú ako schopnosť krajiny vytvárať, vyrábať, distribuovať a poskytovať služby v medzinárodnom obchode a zároveň zvyšovať návratnosť vynaložených zdrojov. Iní autori kladú väčší dôraz na hospodársku štruktúru krajín. Konkurencieschopnosť je miera, do akej môže národ za podmienok voľného obchodu a trhu vyrábať tovary a služby vyhovujúce podmienkam na medzinárodných trhoch a súčasne zvyšovať, príp. udržiavať reálny príjem svojich obyvateľov. Toto poňatie nám poukazuje na to, že konkurencieschopnosť je vložená do modelu hospodárskeho systému, presnejšie do ekonomiky voľného trhu (IMD 2020a).

Mnoho autorov si však spája konkurencieschopnosť s konkurenčnou výhodou, tieto pojmy však nie sú úplne identické. Konkurenčné výhody možno definovať ako podmienky či predpoklady na to, aby bolo možné vyrábať tovar, príp. ponúkať službu rovnakej kvalitatívnej

hodnoty za nižšiu kvantitatívnu hodnotu. Konkurenčné výhody sa pripisujú rôznym faktorom vrátane štruktúry nákladov, budovania značky, kvality ponúkaných produktov, distribučnej siete, duševného vlastníctva a služieb zákazníkom. Takéto výhody umožňujú vytvoriť pre podnik a jej akcionárov vyššiu hodnotu, a to vďaka silným stránkam alebo výhodnejším podmienkam (Twin 2020). Autor definuje hlavné typy konkurenčných výhod nasledovne:

- **Porovnávacía výhoda** je predispozícia podniku k tomu, aby produkovala tovar a službu oveľa efektívnejšie ako jej konkurencia, čo zabezpečí vyššie ziskové rozpätie a získanie komparatívnej výhody.
- **Diferenciálna výhoda** je prednosťou produktov alebo služieb podniku tým, že sú rozdielne a považované za lepšie v porovnaní s ponukou konkurencie. Hnacou silou tejto rozdielnosti je pokročilejšia technológia, výroby alebo procesy, ktoré sú chránené patentom, kvalitný personál či silná identita značky. Tieto faktory vedia podporiť rast marže a trhové podiely.

Prístupy k hodnoteniu konkurencieschopnosti krajín

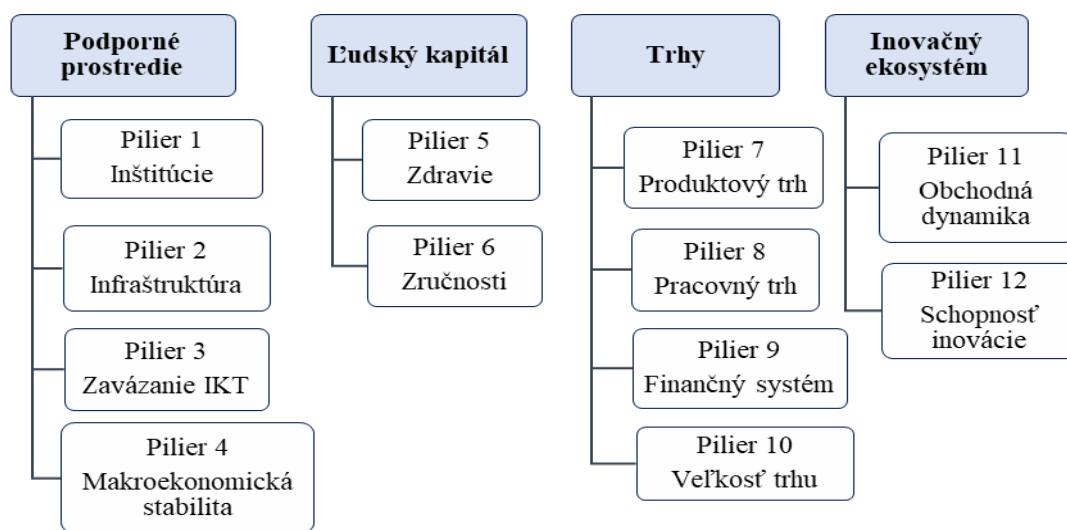
Na meranie kvality podnikateľského prostredia sa využívajú rôzne indexy na medzinárodnej či globálnej úrovni. Každý z indexov používa odlišnú konštrukciu, zdroje údajov a premenné veličiny. V tejto časti príspevku sme sa sústredili na najvýznamnejšie indexy hodnotenia konkurencieschopnosti. Ako prvý sme v príspevku popísali GCI index vytvorený Svetovým ekonomickým fórom, následne WCI index vytvorený Medzinárodným inštitútom pre rozvoj manažmentu a napokon DBI index vytvorený Svetovou bankou. Avšak, existujú mnohé ďalšie prístupy k hodnoteniu podnikateľského prostredia (i keď možno čiastočne), medzi ktoré patrí napr. Index podnikateľského prostredia (IPP), Index vnímania korupcie (CPI – Corruption Perception Index), Index zajatia štátu (CI – Capture Index), Index neprehľadnosti (OI – Opacity Index), Index rizika správy akciových spoločností (CGR – Corporate Governance Risk Index) a mnohé ďalšie.

Globálny index konkurencieschopnosti (GCI)

Svetové ekonomické fórum (World Economic Forum – WEF) je medzinárodná organizácia pre spoluprácu medzi verejným a súkromným sektorom. Táto inštitúcia spája popredných politických, obchodných, kultúrnych a iných vedúcich predstaviteľov spoločností do formovania globálnych, regionálnych a priemyselných programov. Ako nezisková nadácia bola založená v roku 1971, ktorá sídlila v Ženeve vo Švajčiarsku. Vo svete ju poznajú vďaka výročnému zasadnutiu, ktoré sa koná v Davos-Klosters. Profesor Klaus Schwab založil to, čo sa pôvodne nazývalo Európske fórum riadenia fungujúce ako nezisková nadácia (taktiež so sídlom v Ženeve). Každoročne pritiahla na svoje výročné zasadnutie mnohých známych obchodných zástupcov z Európy, no taktiež mimo nej. Fórum je už takmer 50 rokov katalyzátorom globálnych iniciatív, historických zmien, prelomov v priemysle, ekonomických myšlienok a desiatok tisícov projektov (Weforum 2020).

Na základe pôvodnej myšlienky Klauza Schwaba z roku 1979 začalo WEF od roku 2005 uverejňovať Globálny index konkurencieschopnosti (Global Competitiveness Index – GCI), ktorý navrhol a vytvoril v spolupráci s ďalšími významnými členmi inštitúcie Xavier Sala-i-Martin (Weforum 2016). Publikácia s názvom Global Competitiveness Report hodnotí

jednotlivé krajiny z hľadiska konkurencieschopnosti. Pôvodne bola ich konkurencieschopnosť analyzovaná na základe 12 rôznych pilierov zoskupených do 3 sub-indexov (Cann 2016).

Obrázok 1 – Základná konštrukcia indexu GCI 4.0

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Weforum 2019

Avšak, v roku 2018 bol predstavený inovovaný index GCI 4.0 poskytujúci podrobnú mapu faktorov a atribútov, ktoré poháňajú produktivitu, rast a ľudský rozvoj v období štvrtej priemyselnej revolúcie. Vydanie reportu v roku 2019 sa týkalo 141 ekonomík, ktoré tvoria celkovo 99 % svetového HDP. GCI 4.0 je produktom agregácie 103 individuálnych ukazovateľov odvodených z kombinácie údajov od medzinárodných organizácií. Ukazovatele sú usporiadané do 12 pilierov, ktoré je možné vidieť na Obrázku 1. Výkonnosť krajiny v súvislosti s celkovými výsledkami GCI indexu, ako aj s každou jej zložkou, je uvedené ako „skóre pokroku“, a to v stupnici od 0 do 100, kde hodnota 100 predstavuje ideálny stav. Každá krajina by sa mala zamerať na priblíženie sa k hornej hranici, a to v rámci každej zložky indexu (Weforum 2019).

Index globálnej konkurencieschopnosti identifikuje a hodnotí faktory, ktoré sú základom procesu ekonomického rastu a ľudského rozvoja. Zdôrazňuje nevyhnutnosť zamerania sa na vedľajšie účinky a externality, pozitívne a negatívne, zamýšľané alebo nezamýšľané, politiky alebo stratégie, ktorá presahuje sledovaný cieľ. GCI index pomáha uplatňovať systémové myslenie – je to aspekt, ktorý líder musí prijať za účelom zachytenia a vyriešenia komplexných a globálnych výziev. Konceptiou ekonomiky ako jedného z mnohých vzájomne pôsobiacich a závislých častí, ktoré patria do rozsiahleho systému, majú tvorcovia politiky príležitosť vyvinúť holistické riešenia a stratégie. Index GCI poukazuje na to, že kombinácia rastu, rovnosti a udržateľnosti je skutočne dosiahnuteľná – je za tým však náročná práca tvorcov politik na celom svete (Weforum 2019).

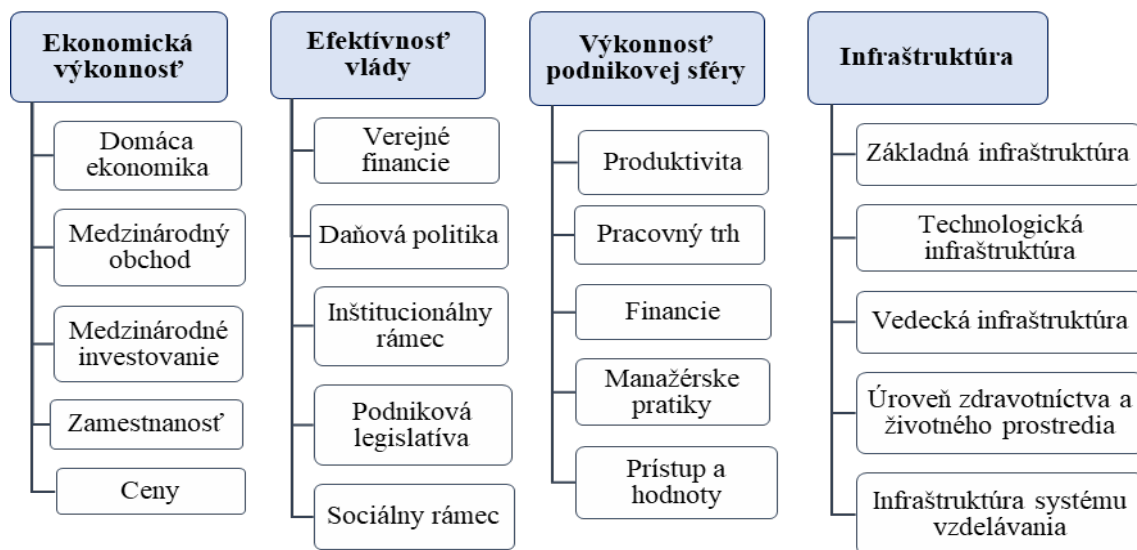
Svetový index konkurencieschopnosti (WCI)

Medzinárodný inštitút rozvoja manažmentu (International Institute for Management Development – IMD) so sídlom v Lausane vo Švajčiarsku funguje už 30 rokov. Rozvíja

vedomosti o svetovej konkurencieschopnosti prostredníctvom poskytovania služieb pre krajiny a spoločnosti, ktoré sa o danú oblasť zaujímajú. Inštitút spolupracuje so sieťou 56 partnerských organizácií po celom svete (IMD 2020b). Výročná správa svetovej konkurencieschopnosti IMD porovnáva výkonnosť 63 krajín na základe viac ako 340 kritérií. Využíva dve tretiny štatistických údajov, maximálne staré 1 rok. Ročenka svetovej konkurencieschopnosti IMD obsahuje spolu s hodnotením konkurencieschopnosti a profilmi krajín aj hodnotenie digitálnej konkurencieschopnosti IMD. Výročná správa svetovej konkurencieschopnosti IMD je rozdelená do nasledujúcich piatich častí:

- rebríčky konkurencieschopnosti,
- profily konkurencieschopnosti krajín,
- digitálne rebríčky konkurencieschopnosti,
- profily krajín digitálnej konkurencieschopnosti,
- štatistické tabuľky (Bris 2019).

Výročná správa IMD analyzuje a hodnotí schopnosť krajín vytvárať a udržiavať prostredie prospešné pre rast a udržiavanie konkurencieschopnosti podnikov. Medzinárodné prostredie môže zvyšovať, ale aj brzdiť úroveň konkurencieschopnosti podnikov, ktoré sa v tomto prostredí nachádzajú, a to aj na domácom aj na globálnom trhu. Podnikateľské prostredie krajiny je rozčlenené do 4 hlavných faktorov – ekonomická výkonnosť, efektívnosť vlády, výkonnosť podnikovej sféry a infraštruktúra. Každý z týchto faktorov je rozdelený do ďalších 5 sub-faktorov, ktoré zdôrazňujú konkrétnu stránku analyzovaných oblastí (IMD 2020c). Nižšie uvedený Obrázok 2 ilustruje základnú konštrukciu tohto svetovo uznávaného indexu.

Obrázok 2 – Základná konštrukcia indexu WCI

Zdroj: vlastné spracovanie podľa IMD 2020c

Postup na hodnotenie konkurencieschopnosti bol v posledných dvoch desaťročiach mierne upravený tak, aby bral do úvahy tak vývoj globálneho prostredia, ako aj výsledky najnovších výskumov. Na základe analýzy realizovanej vedúcimi odborníkmi a výsledkami vlastného výskumu sú všetky kritériá zoskupené do jednotlivých sub-faktorov. Každý sub-faktor nemusí nevyhnutne obsahovať rovnaký počet kritérií (napr. vyžaduje viac kritérií na hodnotenie

vzdelávania ako na hodnotenie cien). Sub-faktory, bez ohľadu na počet kritérií, ktoré obsahujú, majú pri celkovej konsolidácii výsledkov rovnakú váhu, a to 5 % ($20 \times 5 = 100$ %). Tento prístup zvyšuje spoľahlivosť výsledkov a pomáha zabezpečiť vysoký stupeň kompatibility s predchádzajúcimi výsledkami (IMD 2020c).

Doing Business index (DBI)

Svetová banka (World Bank Group – WBG) je jedným najväčších svetových zdrojov financovania a vedomostí pre rozvojové krajiny už od roku 1944. V súčasnosti zastrešuje celkovo 189 členských krajín a zamestnancov z viac ako 170 krajín. Jej unikátnosť spočíva v globálnych partnerstvách s ďalšími 5 inštitúciami, ktoré pracujú na riešeníach znižujúcich chudobu a vytváraní spoločnej prosperity v rozvojových krajinách (Malpass 2020). V prípade DBI indexu reflektuje vyššie skóre lepšie, jednoduchšie a transparentnejšie podnikateľské prostredie (0 až 100). Pravidlá stanovené Svetovou bankou vytvárajú prostredie, v ktorom môžu noví účastníci s hnacou silou a inovatívnymi nápadmi začať v podnikaní a kde produktívne firmy môžu investovať, rozširovať a vytvárať nové pracovné miesta. Cieľom tejto inštitúcie je podporiť reguláciu, ktorá je efektívna, transparentná a ľahko implementovateľná (World Bank 2020). Správa Doing Business 2020 analyzuje celkovo 190 ekonomík v 12 obchodných regulačných oblastiach s cieľom posúdiť ich podnikateľské prostredie (viď Obrázok 3). Je to v poradí už 17. vydanie, ktoré motivovalo vlády na celom svete k realizácii reforiem s cieľom posilniť udržateľne hospodársky rast. Táto štúdia sa zameriava na pravidlá ovplyvňujúce podnikanie, a to od samotného založenia, cez vykonávanie, až po ukončenie podnikateľskej činnosti (Doing Business 2019).

Obrázok 3 – Základná konštrukcia indexu DBI – 12 oblastí regulácie podnikania

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Doing Business 2020

Jednotlivé oblasti DBI indexu obsahujú podoblasti, pomocou ktorých sa vypočíta hodnotenie danej oblasti. Napr. prvá oblasť týkajúca sa založenia podnikania obsahuje podoblasti ako sú postupy, čas, náklady a splatený minimálny kapitál na založenie spoločnosti s ručením obmedzeným. Ďalšia oblasť sa zaoberá stavebnými povoleniami, obsahuje podoblasti ako sú postupy, čas a náklady na dokončenie všetkých formalít na vybudovanie skladu a kontrolu

kvality či bezpečnosti mechanizmov v systéme stavebných povolení. V poradí ôsma oblasť, oblasť cezhraničného obchodovania, obsahuje podoblasti ako napr. čas a náklady na vývoz produktu s porovnateľnou výhodou a na import automobilových súčiastok. Riešenie platobnej neschopnosti sa zaoberá podoblasťami ako napr. čas, náklady, výsledky a miera vymáhania obchodnej nesolventnosti či sila právneho rámca pre platobnú neschopnosť.

V závere tejto podkapitoly sme sa zamerali na sumarizáciu vyššie uvedených medzinárodných indexov hodnotiacich globálnu konkurencieschopnosť ekonomík. V nasledujúcej Tabuľke 1 sme ich porovnali z viacerých hľadísk – napr. počtu analyzovaných krajín, sledovaných oblastí, sledovaných ukazovateľov a stupnice indexov.

	GCI	WCI	DBI
Vydavateľ	WEF	IMD	WBG
Počet analyzovaných krajín	141	63	190
Počet sledovaných oblastí	12	5	12
Počet sledovaných ukazovateľov	103	340	–
Stupnica indexu	0 – 100	0 – 100	0 – 100

Tabuľka 1 – Porovnanie štruktúry jednotlivých indexov konkurencieschopnosti

Zdroj: vlastné spracovanie na základe výročných správ analyzovaných indexov

Každý z uvedených indexov je vytvorený inou organizáciou a počet analyzovaných krajín, ktoré jednotlivé indexy sledujú, je rôzny. GCI analyzuje celkovo 141 krajín sveta, WCI index 63 krajín a DBI index mapuje až 190 krajín. Skóre u všetkých analyzovaných indexov sa aktuálne pohybuje na stupnici 0 – 100.

Ciele, dáta, metódy

Hlavným cieľom príspevku je na základe vybraných svetovo uznávaných multikriteriálnych indexov (GCI, WCI a DBI) zhodnotiť vývoj a aktuálny stav slovenského podnikateľského prostredia, jeho konkurencieschopnosť a atraktivnosť pre domácich i zahraničných investorov počas rokov 2009 až 2019.

Dáta boli čerpané z dostupných on-line výročných správ a ročeníek vybraných globálnych indexov hodnotiacich viaceré stránky podnikateľského prostredia krajín a úrovne ich konkurencieschopnosti – Global Competitiveness Report (GCI), World Competitiveness Yearbook (WCI) a Doing Business Report (DBI). Za účelom naplnenia stanoveného cieľa príspevku boli aplikované základné logické metódy ako analýza, syntéza, komparácia a indukcia. Všetky tabuľky a grafy boli spracované v programe MS Excel.

Analýza podnikateľského prostredia Slovenska z pohľadu globálnych multikriteriálnych indexov

V analytickej časti príspevku sme sa upriamili na hodnotenie Slovenska v rámci krajín sveta a v rámci krajín V4 (Česká republika, Poľsko, Maďarsko, Slovensko). Skúmali sme postavenie Slovenska v rokoch 2009 – 2019. Pôvodne sme chceli popísať vývoj našej krajiny za posledných 10 rokov, čo v čase spracovávaní tejto analýzy predstavovalo obdobie rokov

2009 – 2018. Z dôvodu zapracovania čo najaktuálnejších informácií sme napokon do analýzy uviedli aj údaje za rok 2019 (ak to bolo možné).

Postavenie Slovenska v rebríčku Global Competitiveness Report

V nasledujúcej časti sme sa sústredili na zhodnotenie postavenia Slovenska v rámci všetkých hodnotených krajín sveta, a tiež podrobnejšie v rámci krajín V4 pomocou GCI indexu v nami monitorovanom období 2009 – 2019. Sledovali sme jeho umiestnenie, vývoj v zostavenom celosvetovom rebríčku a na základe dosiahnutej celkovej výšky indexu GCI sme zostavili rebríček aj v rámci krajín V4. Výsledky uvádzame v nasledujúcej Tabuľke 2.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pozícia vo svete	47.	60.	69.	71.	78.	75.	67.	65.	59.	41.	42.
(počet krajín)	133	139	142	144	148	144	140	138	137	140	141
Pozícia v rámci krajín V4	3.	4.	4.	4.	4.	4.	4.	3.	3./4.	3.	3.
Celkové skóre GCI(SR)	4,31	4,25	4,19	4,14	4,10	4,15	4,22	4,30	4,30	66,80	66,80

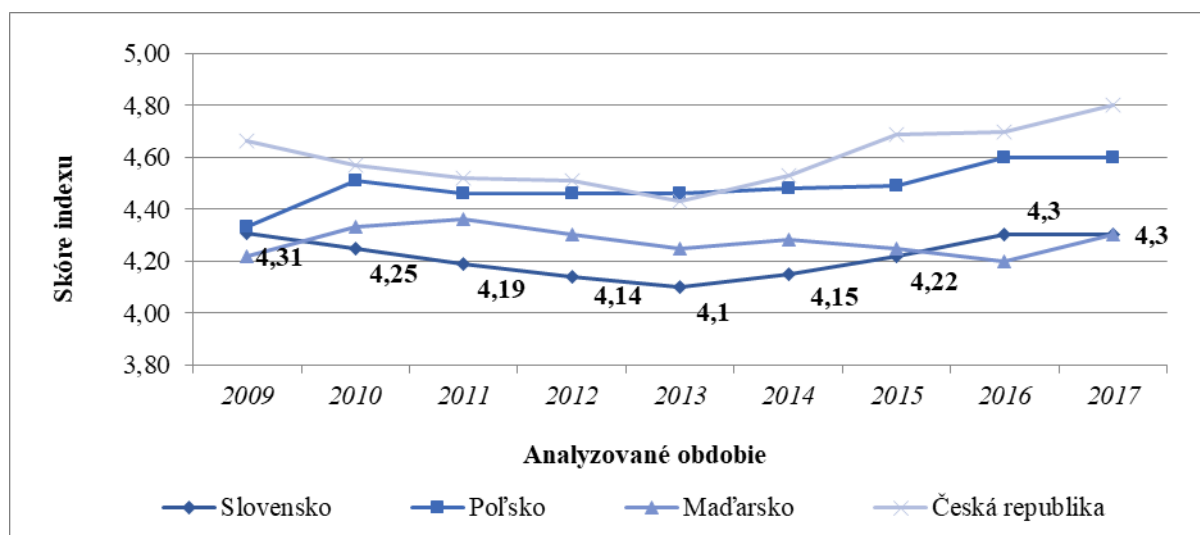
Tabuľka 2 – Umiestnenie Slovenska v rebríčkoch GCI indexu (2009 – 2019)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe výročných správ Global Competitiveness Report

Pozícia Slovenska vo svete sa v priebehu rokov výrazne menila. Za posledných 11 rokov sa naša krajina nachádzala v priemere na 61. mieste z celkovo hodnotených 138 krajín sveta. Vo východiskovom roku 2009 obsadilo Slovensko 47. priečku zostaveného svetového rebríčka. V nasledujúcom roku si postavenie našej krajiny výrazne pohoršilo až o 13 priečok, kedy sa dostala na 60. miesto z celkovo hodnotených 139 krajín sveta. Od roku 2010 sa pozícia Slovenska v celosvetovom rebríčku hodnotenia konkurencieschopnosti i naďalej zhoršovala až do roku 2013. Od tohto roku sa jej vývoj začal medziročne zlepšovať. Najlepšie hodnotenie mala naša krajina v roku 2018, kedy sa umiestnila na 41. mieste zo všetkých 140 hodnotených krajín sveta. Tomuto výraznému zlepšeniu prispela zmena metodiky tvorby daného indexu na index GCI 4.0. Najhoršie postavenie malo SR v roku 2013, kedy sa umiestnilo na 78. mieste zo 148 krajín sveta. V priebehu rokov boli najväčšími konkurentmi Slovenska krajiny ako Maroko, Srí Lanka, Kolumbia a Jordánsko. Tesne za Slovenskom sa v rebríčku nachádzala Ukrajina, Peru, Čierna hora, Jordánsko a Omán. Na prvých priečkach zostavovaného svetového rebríčka bolo stabilne Švajčiarsko, Singapur, Fínsko a Spojené štáty americké. Najslabšie konkurenčné postavenie mali najmä krajiny ako Chad, Angola, Jemen a Guinea. V roku 2018 došlo k miernej zmene situácie (vplyvom nového indexu GCI 4.0), kedy sa najviac konkurencieschopnými stali krajiny ako Spojené štáty americké, Singapur a Nemecko, no najslabšie hodnotenie dosiahli opäť Chad, Jemen a Haiti. V roku 2019 vystriedal Nemecko v top trojke najkonkurencieschopnejších krajín Hong Kong. Na konci svetového rebríčka sa ocitli s výnimkou Haiti rovnaké krajiny ako v roku 2018, ku ktorým sa pridalo Kongo.

Pozícia Slovenska bola v rámci krajín V4 v priebehu obdobia pomerne stabilná (4. miesto). Vo východiskovom roku sa naša krajina ocitla na 3. mieste z 4 hodnotených krajín, následne poklesla na 4. miesto, na ktorom sa udržala až do roku 2015. V roku 2016 a 2017

sa Slovensko posunulo na 3. miesto. Po celé sledované obdobie striedala naša krajina svoju pozíciu s Maďarskom (3. a 4. miesto). Najlepšie postavenie z týchto susedných štátov mala Česká republika, za ňou nasledovalo Poľsko. Tieto krajiny zlepšujú vývoj svojej ekonomiky prostredníctvom vývozu tovaru do zahraničia, čím majú lepšie hodnotenie ako Slovensko a Maďarsko. Po výraznej zmene metodológie výpočtu indexu GCI v roku 2018 sa naša krajina umiestnila na predposlednom 3. mieste, 1. priečku obsadila opäť Česká republika, druhú pozíciu Poľsko a na poslednom mieste sa ocitlo Maďarsko. Táto situácia ostala stabilná aj v nasledujúcom roku 2019.

Graf 1 – Vývoj celkového skóre GCI indexu krajín V4 (2009 – 2017)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa výročných správ Global Competitiveness Report

Postavenie SR v rámci krajín V4 potvrdzuje aj vyššie uvedený Graf 1. Skóre za rok 2018 sme uviedli osobitne v závere tejto čiastkovej analýzy (z dôvodu výraznej zmeny metodiky výpočtu GCI na GCI 4.0). Celkové skóre indexu GCI bolo v roku 2009 v prípade Slovenska na úrovni 4,31. V roku 2010 pokleslo priemerné skóre o 1,39 % na hodnotu 4,25. Celkový vývoj indexu je v nasledujúcom období veľmi zaujímavý – do roku 2013 skóre medziročne klesalo priemerným tempom 1,22 %, v nasledujúcich 3 rokoch rástlo priemerným medziročným tempom o 1,58 %. V roku 2017 oproti roku 2016 výška skóre stagnovala na úrovni 4,30 a dosiahla tak identické hodnoty ako Maďarsko. Za celé sledované obdobie tempo rastu skóre GCI indexu nevýrazne vzrástlo o 0,02 %. Jednoznačným lídrom v analyzovanom období bola Česká republika. Jedine v roku 2013 dosiahlo lepšie výsledky GCI indexu Poľsko – hodnotenie jeho medzinárodnej konkurencieschopnosti však od daného roka rástlo pomalším tempom ako v prípade Českej republiky, preto ostalo v nasledujúcich rokoch na stabilnom 2. mieste.

V rámci analýzy globálnej konkurencieschopnosti sme sa zamerali taktiež na zhodnotenie Slovenska z hľadiska nového indexu GCI 4.0. Z dôvodu výrazných viacerých metodologických zmien sme roky 2018 a 2019 zhodnotili osobitne. Celkové skóre pri GCI 4.0 je vyjadrené na stupnici 0 – 100. V roku 2018 bolo hodnotených celkovo 140 krajín, pričom Slovensko sa nachádzalo na 41. mieste (66,80), nad ním sa v rebríčku nachádzali krajiny ako Litva, Saudská Arábia a Thajsko. Naša krajina bola zároveň tesným

konkurenčným rivalom pre Lotyšsko, Rusko a Cyprus. V rámci krajín V4 sa na 29. mieste umiestnila Česká republika (71,2), Poľsko (68,2) obsadilo 37. miesto a vo svetovom rebríčku sa na 48. mieste nachádzalo Maďarsko (64,3). V roku 2019 si Slovensko pohoršilo o 1 priečku a ocitlo sa na 42. mieste (66,80) zo 141 krajín sveta. Najbližšími konkurentmi pre Slovensko bola opäť Litva a Thajsko, ku ktorým sa pridalo namiesto Saudskej Arábie v roku 2018 Lotyšsko. Naša krajina bola i naďalej konkurenčným rivalom pre Rusko, Cyprus a tiež Bahrajn. Na základe výsledkov možno konštatovať, že táto nová metodológia zlepšila postavenie Slovenska vo svetovom rebríčku. V rámci krajín V4 sa v roku 2019 najlepšie umiestnila Česká republika (32. miesto so skóre 70,09), nasledovalo Poľsko na 37. mieste (68,9) a najhoršie výsledky vykazovalo opäť Maďarsko (47. miesto so skóre 65,10).

Postavenie Slovenska v rebríčku World Competitiveness Yearbook

Po zhodnotení Slovenska na základe GCI indexu, sme sa v nasledujúcej podkapitole sústredili na zhodnotenie postavenia Slovenska v rámci všetkých hodnotených krajín sveta a tiež podrobnejšie v rámci krajín V4 pomocou WCI indexu v nami monitorovanom období 2009 – 2019. Sledovali sme umiestnenie Slovenska, vývoj v zostavenom celosvetovom rebríčku a na základe dosiahnutej celkovej výšky indexu WCI sme zostavili rebríček aj v rámci krajín V4. Za rok 2019 však vo výročnej správe nebolo uvedené dosiahnuté skóre jednotlivých krajín, iba ich celkové umiestnenie vo svetovom rebríčku a zmena oproti minulému roku (údaj bol dostupný za vysoký poplatok). Výsledky uvádzame v nasledujúcej Tabuľke 3.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pozícia vo svete	33.	49.	48.	47.	47.	45.	46.	40.	51.	55.	53.
(počet krajín)	57	58	59	59	60	60	61	61	63	63	63
Pozícia v rámci krajín V4	2.	4.	4.	4.	3.	3.	3.	3.	3.	4.	4.
Celkové skóre WCI(SR)	63,91	51,09	58,59	55,67	54,49	53,30	57,18	65,89	64,73	60,04	–

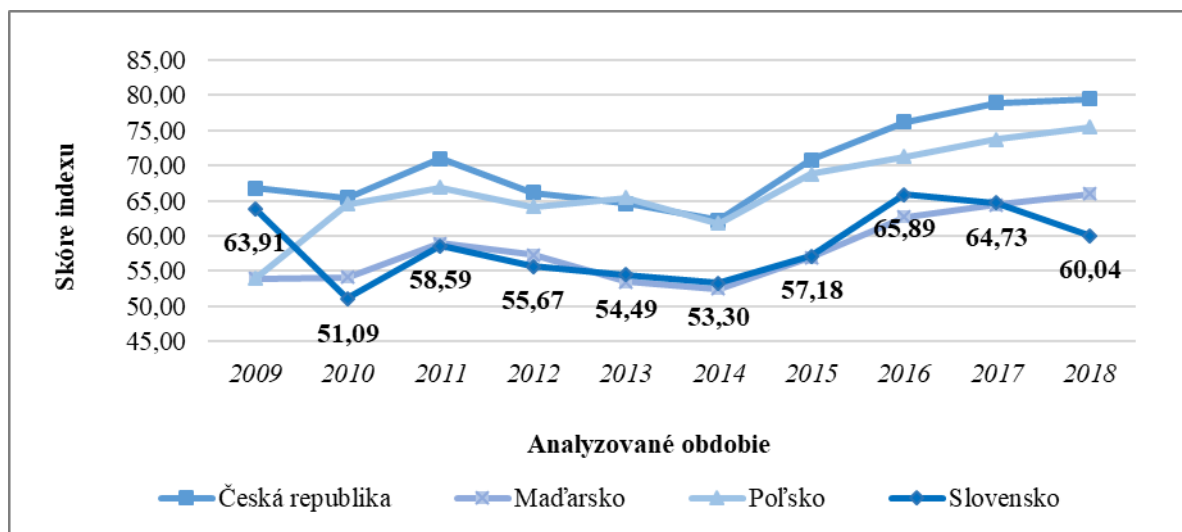
Tabuľka 3 – Umiestnenie Slovenska v rebríčkoch WCI indexu (2009 – 2018)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa World Competitiveness Yearbook

Pozícia Slovenska sa v priebehu rokov výrazne menila. Za posledných 11 rokov sa naša krajina nachádzala v priemere na 47. mieste z celkovo hodnotených 60 krajín sveta. Vo východiskovom roku 2009 obsadilo Slovensko celkovo 33. priečku zostaveného svetového rebríčka. V nasledujúcom roku sa jeho postavenie výrazne prepadlo, a to až o 16 miest na celkovo 49. svetovú pozíciu. Najlepšie hodnotenie mala naša ekonomika vo východiskovom roku 2009, najviac sme sa jej priblížili až v roku 2016, kedy sme obsadili 40. miesto zo 61 hodnotených krajín sveta. Najhoršie postavenie malo Slovensko hneď o 2 roky neskôr (2018), kedy sa umiestnilo až na 55. mieste zo 63 analyzovaných krajín. V priebehu sledovaných rokov je viditeľný celkovo klesajúci trend indexu WCI(SR), a teda i samotného postavenia Slovenska vo svete. V priebehu rokov boli najväčšími konkurentmi Slovenska krajiny ako India, Litva, Maďarsko, Portugalsko, Mexiko a Turecko. Tesne za Slovenskom sa v rebríčku nachádzalo prevažne Slovinsko, Rusko, Jordánsko, Maďarsko a Rumunsko.

Najlepšími krajinami vo svete boli Spojené štáty americké, Singapur, Hong Kong a Švajčiarsko. Najslabšie svetové konkurenčné postavenie vykazovali najmä krajiny ako Venezuela, Ukrajina, Chorvátsko, Mongolsko a Argentína. V posledných aktuálnych 2 rokoch hodnoteného obdobia sa na prvých priečkach zostaveného rebríčka nachádzali svetové ekonomiky ako Spojené štáty americké, Hong Kong a Singapur. Najslabšie konkurenčné hodnotenie vykazovalo Mongolsko, Chorvátsko a Brazília. Konkurentom pre SR sa aktuálne stali krajiny ako Peru, Južná Afrika, Ukrajina a Jordánsko. Naša krajina je zároveň i konkurenčným rivalom pre Argentínu, Grécko, Kolumbiu, Turecko či Mexiko.

Pozícia Slovenska v rámci krajín V4 bola v priebehu analyzovaného obdobia pomerne stabilná. V priemere sa naša krajina nachádzala na 3. mieste. Vo východiskovom roku 2009 obhajovalo Slovensko celkovo 2. miesto zo 4 hodnotených ekonomík. Tento pozitívny vývoj bol výrazne narušený hneď v nasledujúcom roku 2010, kedy sa krajina prepadla na posledné 4. miesto. Na tejto priečke zotrvala až do roku 2013, kedy dosiahla lepšie hodnotenie ako Maďarsko. Túto pozíciu si naša krajina udržala v nasledujúcich 5 rokoch, no v posledných 2 rokoch analyzovaného obdobia (2018 a 2019) sa opäť prepadla na posledné miesto. Najlepšie postavenie z týchto štyroch susedných štátov mala (rovnako ako pri hodnotení GCI) stabilne Česká republika, za ktorou nasledovalo Poľsko. Maďarsko sa v priemere nachádzalo na 4. mieste, svoju pozíciu však v posledných rokoch medziročne zlepšuje a stáva sa silným konkurentom našej ekonomiky.

Graf 2 – Vývoj celkového skóre WCI indexu krajín V4 (2009 – 2018)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa World Competitiveness Yearbook

Vyššie uvedený Graf 2 zachytáva postavenie Slovenska v rámci krajín V4. Celkové skóre indexu WCI bolo v roku 2009 na úrovni 63,91. V nasledujúcom roku 2010 bol zaznamenaný najvýraznejší prepád počas sledovaného obdobia, kedy skóre kleslo o 20,06 % na úroveň 51,09. V nasledujúcom roku 2011 sa situácia na krátko zlepšila, no do roku 2014 skóre opäť medziročne klesalo priemerným tempom o 1,35 %. V nasledujúcich 3 rokoch bol zaznamenaný opätovný pozitívny vývoj, kedy WCI v prípade Slovenska rástlo priemerným medziročným tempom 6,91 %. Jednoznačným lídrom v analyzovanom období bola Česká republika. Jedine v roku 2013 dosiahlo (aj keď nevýrazne) lepšie výsledky WCI indexu

Poľsko – úroveň jeho globálnej konkurencieschopnosti však od daného roka rástla pomalším tempom ako v prípade Českej republiky, čím ostalo na stabilnom 2. mieste. Maďarsko sa v rokoch 2010 – 2012 a 2018 – 2019 umiestnilo celkovo na 3. mieste, mimo toho obdobia sa nachádzalo na poslednom mieste.

Postavenie Slovenska v rebríčku Doing Business Report

V nasledujúcej podkapitole sme sa sústredili na zhodnotenie postavenia Slovenska v rámci všetkých hodnotených krajín sveta a taktiež podrobnejšie v rámci krajín V4 pomocou DBI indexu v nami monitorovanom období 2009 – 2019. Sledovali sme jeho umiestnenie, vývoj v zostavenom celosvetovom rebríčku. Výsledky uvádzame v nasledujúcej Tabuľke 4.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pozícia vo svete	42.	41.	48.	46.	49.	37.	29.	33.	39.	42.	45.
(počet krajín)	183	183	183	185	189	189	189	190	190	190	190
Pozícia v rámci krajín V4	1.	1.	1.	1.	2.	2.	2.	3.	3.	3.	3.
Celkové skóre DBI(SR)	–	–	–	–	–	71,83	75,62	75,61	74,90	75,17	75,60

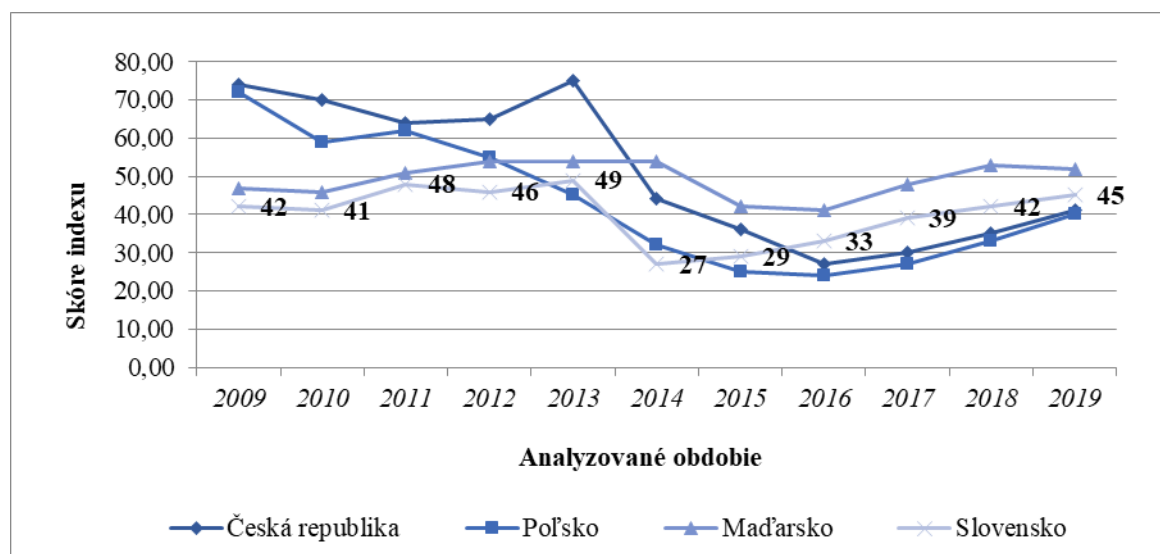
Tabuľka 4 – Umiestnenie Slovenska v rebríčkoch DBI indexu (2009 – 2019)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe výročných správ Doing Business Report

Pozícia Slovenska vo svete sa v priebehu rokov výrazne menila. Za posledných 11 rokov sa naša krajina nachádzala v priemere na 41. mieste z celkovo hodnotených 187 krajín sveta. Vo východiskovom roku 2009 obsadilo Slovensko 42. priečku zostaveného svetového rebríčka. V nasledujúcom roku sa postavenie našej krajiny zlepšilo, hoci len o jednu priečku. Do roku 2013 však pozícia Slovenska poklesla až na 49. miesto z celkovo hodnotených 189 krajín sveta, čo bolo celkovo najhoršie umiestnenie v celom sledovanom období. Pozitívne však hodnotíme skutočnosť, že v ďalších 2 rokoch sa postavenie Slovenska v celosvetovom rebríčku hodnotenia konkurencieschopnosti výrazne zlepšovalo, od roku 2015 sa však situácia začala opätovne zhoršovať až do posledného hodnoteného roka 2019. V priebehu monitorovaného obdobia je viditeľný celkovo klesajúci trend indexu GCI a z neho vyplývajúceho postavenia Slovenska vo svete. Najväčšími konkurentmi našej krajiny boli najmä svetové ekonomiky ako Katar, Kazachstan a Cyprus. Tesne za Slovenskom sa vo svetových rebríčkoch nachádzalo najčastejšie Arménsko, Slovinsko, Oman a Kosovo. Celkovo najlepšie hodnotenými krajinami vo svete boli Singapur, Nový Zéland, Hong Kong a Dánsko. Najslabšie svetové konkurenčné postavenie mal Chad, Kongo, Líbya, Venezuela a Somálsko.

Pozícia Slovenska bola v rámci krajín V4 v priebehu analyzovaného obdobia pomerne stabilná. Priemerné postavenie Slovenska sa pohybovalo na 2. mieste. Prekvapivo, vo východiskovom roku sa naša krajina ocitla na 1. mieste z 4 hodnotených krajín, avšak svoje prvenstvo si udržala iba do roku 2012. V roku 2013 sa Slovensko prepadlo na 2. miesto (za Poľsko), no v roku 2016 sa presunulo až na 3. miesto spomedzi krajín V4. Zaujímavosťou však je (na rozdiel od hodnotenia indexom GCI a WCI), že v priebehu rokov 2009 – 2013 vykazovala najhoršie umiestnenie Česká republika. Tretia priečka v tomto období bola

reprezentovaná Maďarskom a na druhom mieste sa umiestnilo Poľsko. V rokoch 2014 – 2019 malo najhoršie umiestnenie Maďarsko. V priemere bolo najlepšie hodnotenou krajinou v rámci zoskupenia V4 Poľsko, nasledovala Česká republika, Slovensko a tak Maďarsko.

Graf 3 – Vývoj celkového umiestnenia krajín V4 na základe DBI indexu (2009 – 2018)
Zdroj: vlastné spracovanie na základe výročných správ Doing Business Report

Vyššie uvedený Graf 3 zobrazuje postavenie Slovenska v rámci krajín V4 v nami monitorovanom období (jednotlivé čísla v grafe predstavujú umiestnenie v rebríčku, nie skóre DBI indexu – údaje neboli dostupné za celé obdobie, preto sme zvolili tento variant). Postavenie jednotlivých krajín bolo veľmi kolísavé. Slovensko sa v priemere umiestnilo na 41. mieste. Vo východiskovom roku v rámci krajín V4 sa najlepšie umiestnila práve naša krajina (42. miesto vo svete), 2. pozíciu obsadilo Maďarsko (47. miesto vo svete), na 3. mieste sa nachádzalo Poľsko a na poslednom sa prekvapivo ocitla Česká republika. V roku 2011 naša krajina poklesla až na 48. miesto, no zároveň si dokázala udržať pozíciu lídra v rámci krajín V4 až do roku 2012. V roku 2013 zaznamenalo lepšie hodnotenie Poľsko (45. miesto vo svete), čím sa na Slovensko (49. miesto vo svete) sa ocitlo na 2. mieste v zoskupení krajín V4. V roku 2014 bolo identifikované výrazné zlepšenie v postavení našej krajiny, Poľska a Českej republiky. Maďarsko si výrazne nepolepšilo. Prvenstvo si v danom roku udržalo Poľsko (32. miesto vo svete), na 2. mieste sa umiestnilo Slovensko (37. miesto vo svete), na 3. mieste sa ocitla Česká republika a poslednú priečku uzatvorilo Maďarsko. V roku 2015 malo Slovensko najlepšie hodnotenie počas analyzovaného obdobia (29. miesto vo svete), čo ale nestačilo na Poľsko (25. miesto vo svete), ktoré sa v danom roku v rámci krajín V4 umiestnilo na 1. mieste. Do roku 2019 bol viditeľný klesajúci trend v rebríčku konkurencieschopnosti na základe DBI indexu. V roku 2019 SR pokleslo až na 45. miesto a ocitlo sa tak na 3. mieste v rámci krajín V4. Prvenstvo si udržalo Poľsko, 2. priečku obsadila Česká republika a na poslednom mieste sa ocitlo opäť Maďarsko.

Záver

Podnikateľské prostredie je základom fungovania každej zdravej ekonomiky a ovplyvňuje životnú úroveň daného štátu. Pre Slovensko je veľmi dôležité skvalitňovať svoje

podnikateľské prostredie, ak sa chce stať rozvinutou krajinou EÚ a zaradiť sa ku top krajinám tohto silného zoskupenia. Prvým krokom je však zistiť, aký bol doterajší vývoj a aké je aktuálne postavenie našej krajiny v porovnaní s ostatnými krajinami.

Hodnotenie Slovenska pomocou GCI indexu sa vo svete v priebehu rokov výrazne menilo, vývoj indexu bol pomerne nestabilný (rovnako aj pri ostatných indexoch). Za posledných 11 rokov sa naša krajina nachádzala v priemere na 61. mieste z celkovo hodnotených 138 krajín sveta. V rámci krajín V4 bola pozícia Slovenska v priebehu obdobia pomerne stabilná, avšak Slovensko sa v priemere nachádzalo na poslednej 4. priečke. Pri hodnotení Slovenska pomocou WCI indexu sa v nami sledovanom období Slovensko nachádzalo na 47. mieste z celkovo hodnotených 60 krajín sveta. V rámci krajín V4 Slovensko obsadilo v priemere 3. miesto. V analyzovanom období sa priemerné hodnotenie Slovenska pomocou DBI nachádzalo na 41. mieste z celkovo hodnotených 187 krajín sveta a v rámci krajín V4 sa naša krajina v priemere umiestnila na 2. mieste. Celkové hodnotenie závisí od počtu sledovaných krajín, keďže sa Slovensko pri DBI indexe nachádzalo na 41. mieste zo 187 krajín sveta, čo je omnoho lepšie ako 47. miesto z 60 krajín sveta pri WCI indexe. Z toho vyplýva, že slovenské podnikateľské prostredie má najlepšie hodnotenie konkurencieschopnosti pomocou indikátora DBI a zároveň najslabšie hodnotenie konkurencieschopnosti získalo pri GCI indexe.

Avšak, pandémie, ktorej aktuálne čelí globálna svetová ekonomika, má pre Slovensko priamy negatívny dopad. Môžeme konštatovať, že slovenský podnikateľský sektor a slovenská ekonomika začiatkom roka 2020 čelí rozpadu dodávateľsko-odberateľského reťazca s dôsledkom prepadu daňových a odvodových príjmov do rozpočtu verejnej správy. Tento vývoj negatívne poznačí stav ekonomiky v roku 2020 a prinajmenšom prvý polrok 2021. Po tomto období sa môže ekonomika Slovenska naštartovať, pričom miera dynamiky závisí aj od účinných opatrení vlády SR a od spoločného úsilia všetkých zainteresovaných strán sociálneho trojuholníka: vláda – podnikatelia - reprezentanti zamestnancov.

*Tento článok odporúčal na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. Ing. Peter Gallo, CSc.*

Použitá literatúra

1. BRIS, A., 2019. *IMD WORLD COMPETITIVENESS CENTER*. [online]. [cit. 3.10.2020]. Dostupné z: <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-mission/Overview/>
2. CANN, O., 2016. *What is competitiveness?* [online]. [cit. 24.09.2020]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/agenda/2016/09/what-is-competitiveness/>
3. DOING BUSINESS, 2019. *Doing Business 2020 - Sustaining the pace of reforms*. [online]. [cit. 09.10.2020]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2019/10/24/doing-business-2020-sustaining-the-pace-of-reforms>
4. DOING BUSINESS, 2020. *About doing business*. [online]. [cit. 28.10.2020]. Dostupné z: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32436/9781464814402.pdf>
5. CHAPČÁKOVÁ, A., J. HEČKOVÁ, HUTTMANOVÁ, E., 2013. *Podnikanie malých a stredných podnikov*. Košice: Equilibria. ISBN 978-80-81430-076-3.

6. IMD, 2020a. *Defining International Competitiveness*. [online]. [cit. 1.11.2020]. Dostupné z: <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-reflections/international-competitiveness/>
7. IMD, 2020b. *Our mission*. [online]. [cit. 1.11.2020]. Dostupné z: <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-mission/Overview/>
8. IMD, 2020c. *IMD World Competitiveness Ranking*. [online]. [cit. 10.10.2020]. Dostupné z: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/world_competitiveness_center_brochure.pdf
9. KLAMOVIČ, S., 2012. *Podnikateľské prostredie v EÚ*. [online]. [cit. 11.10.2020]. Dostupné z: <http://www.ekonom.sav.sk/sk/podujatia/podnikatelske-prostredie-v-eu>
10. MALPASS, D., 2020. *Who we are*. [online]. [cit. 17.10.2020]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/who-we-are>
11. TOPPR, 2020. *Introduction, Meaning & Importance of Business Environment*. [online]. [cit. 27.10.2020]. Dostupné z: <https://www.toppr.com/guides/business-studies/business-environment/introduction-meaning-importance-of-business-environment/>
12. TWIN, A., 2020. *Competitive Advantage*. [online]. [cit. 15.10.2020]. Dostupné z: https://www.investopedia.com/terms/c/competitive_advantage.asp
13. WEFORUM, 2016. *The Global Competitiveness Report 2016–2017*. [online]. [cit. 28.10.2020]. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
14. WEFORUM, 2020. *History*. [online]. [cit. 29.10.2020]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/about/history>
15. WEFORUM, 2019. *The Global Competitiveness Report 2019*. [online]. [cit. 15.10.2020]. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf
16. WORLD BANK, 2020. *About Doing Business*. [online]. [cit. 15.10.2020]. Dostupné z: https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32436/9781464814402_Ch01.pdf